

מקורות

<https://anchor.fm/shnavor-burton/episodes/S1--E8-Understanding-the-History-of-Judaism-an-alternative-to-Kuzari-eaypi8>

<https://anchor.fm/shnavor-burton/episodes/S1--E9-The-Interdependence-of-Prophecy-and-Idolatry--according-to-Reb-Tzadok-eb5p0d>

משנת יעקב, דרוש "פתחיה על הקנים"

שם, דרוש "בית תפלה לכל העמים"

1) והקללה אם לא תשמעו אל מצות יי אלהיכם וסרתם מן הדרך אשר אנכי מצוה אתכם היום ללכת אחרי אלהים אחרים אשר לא ידעתם (דברים יא כח)

2) ה' שהוא אלהינו עתה, ולא אלהי האומות, הוא עתיד להיות ה' אחד, שנאמר כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה', ונאמר ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד (רש"י דברים ו, ד)

3) שאר הכינויים שהם נמחקים, כגון רחום וחנון וחסיד וסולח ודומיהן, הם כדמיון כלים לשמות הקודש, ואלו הכינויים הם משענת לשבעים אומות אשר הם תחת ממשלת שבעים שרים. וכמו שהשרים אדוקים בשאר שמות הקודש, מלבד אהי"ה יהו"ה, כך האומות של אותם השרים אדוקים בכינויים הנמשכים אחר שמות הקודש. ...

וקודם שנכנס בביאורם, צריכים אנו להודיעך כי השם הגדול שם יהו"ה יתברך הוא השם המיוחד. ולמה נקרא שמו מיוחד? שהוא מיוחד לישראל לבד ואין לשאר האומות חלק בו. אבל השרים של שאר האומות דבקים בשאר שמות הקודש ובכינויים, שהן כדמיון כנפים וכדמיון מלבוש לשם יהו"ה יתברך, ובאותן הכינויים והמלבושים מתאחזות שרי האומות ומהם נזונים ע' שרים. אבל אין אחד מכל שרי האומות נוגע בשם יהו"ה יתברך, כי אם בשאר השמות ובכינויים ובמלבושים שלו. אבל שם יהו"ה יתברך לבדו מיוחד לישראל. ...

דע כי השרים העליונים יש להם למטה ב' חלקים: חלק אחד בארץ, באותו מקום שאותו השר מושל, וחלק אחד מן האומות, אותה האומה השוכנת באותו המקום. נמצא כל שר מע' שרים יש לו חלק ידוע בארץ וחלק ידוע באומות. ... והשם יתברך לקח חלקו: מן הארץ, ירושלים, ומבני האדם את ישראל. ...

ואחר שידעת זה, אודיעך בפירוש המשל שהזכרתי למעלה. דע כי כשהשם יתברך מתראה בפני האומות הוא כדמיון המלך העומד לפני השרים ולפני כל עבדיו, שהוא עומד מלבוש לבושי מלכות או לבושי מלחמה, כמו שהודענוך למעלה, ואינו נראה לפנינו זולתי במלבושו וטכסיסיו. ולפיכך אין השם נראה כלל לעובדי כוכבים, לפי שרוב הכינויים והמלבושים מכסין אותו ומעלימין אותו מהם. וכשהשם יתברך עומד עם קהל ישראל הרי הוא עומד עמהם כמלך עם בני ביתו ומסיר ממנו קצת הלבוש, כמו שדרך המלך להסיר קצת מלבושיו בהיותו עומד עם בני ביתו. ... ואף על פי שהשם יתברך כשהוא מתייחד עם ישראל במקדש מסיר קצת הכינויים שהם מלבושיו, כאמרם בעניין שם

המפורש 'במקדש ככתבו ובמדינה בכנויו', והרי ישראל רואין אמיתת שם יהו"ה יתברך ויתברך משאר האומות, אף על פי כן עדיין הוא לבוש קצת המלבושים והכינויין. והטעם, לפי שאין כל ההמון ראויים להגיע לאמיתתו של שם יהו"ה, ואינם יכולין לדעת תכלית עצומו. אבל כשהשם יתברך מתייחד עם הצדיקים והחסידיים, אבות העולם והאיתנים, אז הוא מסיר ממנו כל הכינויין, ונשגב יהו"ה לבדו, ונמצא שם יהו"ה יתברך עומד עם ישראל כמלך שפשט כל מלבושיו ומתייחד עם אשתו... ואם כן התבונן, כשהלכו ישראל בגלותם לבש יהו"ה שלושים הכינויין שהן הכתונ"ת, ואז נתאחזו בו האומות... אבל לעתיד לבוא, בהיות השכינה חוזרת למקומה, יפשוט השם כל אותן המלבושין והכינויין והכנפים, ואז יראו ישראל את השם לעין, וזהו סוד: ולא יכנף עוד מוריך והיו עיניך רואות את מוריך (ישעיהו ל, כ). כלומר, לא יכנף עוד, לא יתלבש עוד אותן הכינויים הנקראים כנפים, שבהן היה השם יתברך מתכסה ומסתתר מישראל ולא היו זוכין לראותו...

ואם תשאל ותאמר: וכי מאחר שאמרת שהשם יתברך יסיר לעתיד לבוא הכתונת והכנפים, ואם כן נמצאו השרים העליונים השבעים אובדין מן העולם, ונמצאת צורת המרכבה העליונה פגומה כגוף חסר אברים, ונמצאת השורה חסרה? דע שאין הדבר כן, והנני מבאר בעזרת השם. דע כי השם יתברך סידר המערכות העליונות וצורת המרכבה בסוד ע' שרים שבהן נראית מלכותו במעלתה הגדולה, והשרים הם כעבדים העומדים מחוץ לבית המלך והם המזומנים לעשות חפציו, וברוב השרים והשמשין והעבדים נראית גדולת המלך וממשלתו, כאומרו: ברוב עם הדרת מלך ובאפס לאום מחתת רזון (משלי יד, כח). ולפיכך כל ע' שרים שעומדין מבחוץ לשורה הפנימית, כולן הם כמו עדות לגודל מלכותו של שם יהו"ה יתברך...

ואחר שהודענוך אלה העיקרים הגדולים נחזור לכוונתנו ונאמר: כי כל ע' השרים הם דבקים בשמות הקודש שאינן נמחקים... אבל כל השבעים שרים אדוקים בשאר שמות הקודש והכינויין; בשמות הקודש, כגון א"ל אלהי"ם. ולפיכך היאך אפשר לעתיד לבוא, כשיפשוט השם כל המלבושים והכינויין, שיאבדו הע' שרים? זה אי אפשר, שהרי ע' שרים צורך גדול הם במרכבה וכבוד גדול הם לשם. הנני מאיר עיניך בעזרת השם בסוד סתום חתום. דע כי לעתיד לבוא, בבוא שם יהו"ה יתברך לגאול את ישראל ולקבל כנסת ישראל בזרועותיו, יפשיט כל המלבושים וכל הכינויים ואז יקבל אליו כנסת ישראל. וכשיקבל כנסת ישראל ויתאחדו כאחד, אזי יחזור וילבש כל המלבושים וכל הכינויים על שניהם, עליו ועל כנסת ישראל, והם כאחד מבפנים כדבר אחד שאינו נפרד זה מזה, וכל שאר המלבושים והכינויים חופפין על שניהם מבחוץ, כדמיון השמשים העובדים את אדוניהם... אזי יקויים מקרא שכתוב; והיה י"י למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה י"י אחד ושמו אחד (זכריה יד, ט). ואז יתייחד השם עם ישראל לבד, וכל שאר השרים והעובדי גילולים יעמדו כולם מבחוץ, משמשים ועומדים, והשם הגדול יהו"ה יתברך דבק עם כנסת ישראל לעולם, וזהו: וארשתך לי לעולם (הושע ב, כא). ולא יהיה עוד פירוד והבדל, אלא י"י בעצמו מאיר את כנסת ישראל ושניהם כשני חושקים אינם נפרדים זה מזה, וזהו סוד... ואז יעמדו כל השרים העליונים מבחוץ, עומדים ומשמשים לשם יהו"ה יתברך ולכנסת ישראל. וכל העובדי גילולים של ע' שרים שהם בארץ כולם ישמשו גם כן את ישראל, וזהו סוד; והיו מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך אפים ארץ ישתחוו לך ועפר רגליך ילחכו (ישעיהו מט, כג)...

נמצאת אם כן למד כי בהתאחד השם יתברך עם כנסת ישראל וייתחדו זה בזה, או כל השרים העליונים יהיו כולם נעשים אגודה אחת לעבוד את השם יתברך לשמש את כנסת ישראל, לפי שממנה תבוא להם הפרנסה. וכמו שתהיה חפצם ורצונם ותשוקתם של שבעים שרים למעלה לשמש את כנסת ישראל, כך תהיה תשוקת שבעים אומות שלהם לשמש את ישראל למטה ולהידבק בהם ויהיו כולם עובדים את השם. וזהו סוד: כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כולם בשם יהו"ה לעבדו שכם אחד (צפניה ג, ט), וזהו סוד: לכו ונעלה אל הר יהו"ה אל בית אלהי יעקב וגוי כי מציון תצא תורה ודבר יהו"ה מירושלים (ישעיהו ב, ג)... וכשתבין זה, תבין מה שאמרו הנביאים: והיה י"י למלך על כל הארץ (זכריה יד, ט), אימתי? ביום ההוא יהיה י"י אחד ושמו אחד, בזמן שיתייחד השם עם כנסת ישראל. ואז תהיה אמונת כל האומות על שם יהו"ה יתברך, ומתוך רוב חפצם להידבק בשם יהו"ה יתברך יעבדו את ישראל...

אם כן דע והבן כי השם יתברך עתיד להסיר כל הכינויין בבואו לקבל את כנסת ישראל בהיותו מתאחד עמה, אז יהיו כל הכינויים משמשים את השם; והאומות מבחוץ, ושם יהו"ה יתברך וכנסת ישראל עומדים מבפנים שמחים ושקטים, ואז ישפיעו שבע צינורות מז' ספירות בכנסת ישראל... וכולם יתאחדו באמונת ישראל, כמו שפירשנו. ולא ישאר אומה כופרת או מורדת בשם, כאמרו: כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם יהו"ה לעבדו שכם אחד (צפניה ג, ט). ולפי דרך זה תמצא כי שמות הקודש ששבעים שרים מתאחזים בהן, אינן נמחקים, אבל שאר הכינויים ששבעים אומות מתאחזים בהם, נמחקים, שהרי אמונת שבעים אומות היא עתידה להימחק. ועל דרך זה התבונן סודות עמוקים ועניינים נעלמים בענין שמות הקודש והכינויין, ואז תראה דברי אלהים חיים נראים לעין (שערי אורה, שער ה)

(4) עד שיפוח היום... על גלות דישראל אתמר דאינון ישתעבדון בגלותא עד דיסתיים ההוא יומא דשלטנותא דאומין, דתנן אר"י אלף שנין הוא שלטנותא דכל אומין כחדא עליהו דישראל... ויומא חדא הוא לקבליה... לית שולטנו לאומין עליהו דישראל אלא יומא חדא לחוד דהוא יומו של הקב"ה והוא אלף שנים הה"ד נתתני שוממה כל היום דזה, יומא חד ולא יתיר. אמר רבי יוסי, אי יתיר ישתעבדון לא על פום גזרת מלכא הוא אלא על דלא בעיין למהדר לקבליה (זהר ח"ב יז ע"א)

(5) והחיד"א... נתקשה במה שאמרו שבאלף שנים הראשונים היה הגזירה מוכרחת על הגלות ממה דמצינו כמה מעשיות בגמ' ובזוהר שנראה מהם שהיה מציאות לגאולה אף שהיה בתוך האלף שנים... ונדחקו לתרץ (ויואל משה, מאמר שלש שבועות סימן עא)